

ЗАКОН

о уређењу судова

објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011, 78/2011, 101/2011, 101/2013, 40/2015, 106/2015, 13/2016, 108/2016

Глава прва

НАЧЕЛА

Судска власт

Члан 1.

Судови су самостални и независни државни органи који штите слободу и права грађана, законом утврђена права и интересе правних субјеката и обезбеђују уставност и законитост.

Судови суде на основу Устава, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора.

Оснивање судова

Члан 2.

Судови се оснивају и укидају законом.

Не могу се оснивати привремени, преки или ванредни судови.

За оснивање мировних већа, арбитража и других изабраних судова важе посебни прописи.

Независност судске власти

Члан 3.

Судска власт припада судовима и независна је од законодавне и извршне власти. Судске одлуке су обавезне за све и не могу бити предмет вансудске контроле.

Судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд у законом прописаном поступку. Свако је дужан да поштује извршну судску одлуку.

Судска надлежност

Члан 4.

Судска надлежност одређује се Уставом и законом.

Суд не може одбити да поступа и одлучује у ствари за коју је надлежан.

Одређивање судећег судије

Члан 5.

Судија који суди одређује се независно од тога ко су странке и какве су околности правне ствари.

Само судска власт може судијама да распоређује предмете, по унапред утврђеним правилима.

Забрана утицаја на суд

Члан 6.

Ради чувања ауторитета и непристрасности суда забрањено је коришћење јавног положаја и јавно иступање којим се утиче на ток и исход судског поступка.

Забрањен је сваки други утицај на суд и притисак на учеснике у поступку.

Јавност

Члан 7.

Расправљање пред судом је јавно и може се ограничити само законом, у складу са Уставом.

Право на притужбу

Члан 8.

Странка и други учесник у судском поступку имају право притужбе на рад суда кад сматрају да се поступак одуговлачи, да је неправилан или да постоји било какав недозвољен утицај на његов ток и исход.

Заштита права на суђење у разумном року

Члан 8а

ПРЕСТАЈЕ ДА ВАЖИ - са 40/15 - Законом о заштити права на суђење у разумном року - 1. јануара 2016. године

Одлука по захтеву за заштиту права на суђење у разумном року

Члан 8б

ПРЕСТАЈЕ ДА ВАЖИ - са 40/15 - Законом о заштити права на суђење у разумном року - 1. јануара 2016. године

Сходна примена Закона о ванпарничном поступку

Члан 8в

ПРЕСТАЈЕ ДА ВАЖИ - са 40/15 - Законом о заштити права на суђење у разумном року - 1. јануара 2016. године

Сарадња судова и других органа

Члан 9.

Судови су дужни да једни другима пружају правну помоћ и сарађују, а други државни органи и организације су дужни да судовима достављају потребне податке.

Судови могу другим државним органима да доставе списе и исправе, односно њихове копије, потребне за вођење поступка, у складу са посебним прописима, само кад се тиме не омета судски поступак.

Обележја државне власти, службена употреба језика и писма

Члан 10.

Суд има печат који садржи назив и седиште суда и назив и грб Републике Србије, у складу са посебним законима.

Назив и седиште суда и назив, грб и застава Републике Србије истичу се на видном месту судске зграде.

Застава и грб Републике Србије истичу се и у судници.

У судовима у Републици Србији у службеној употреби су српски језик и ћирилично писмо. У судовима, одељењима изван седишта судова и судским јединицама у службеној употреби су и други језици и писма, у складу са законом.

Глава друга

СПОЉАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ СУДОВА

I. ВРСТЕ СУДОВА

Судови Републике Србије

Члан 11.

Судска власт је јединствена на територији Републике Србије.

Судска власт у Републици Србији припада судовима опште и посебне надлежности. Судови опште надлежности су основни судови, виши судови, апелациони судови и Врховни касациони суд.

Судови посебне надлежности су привредни судови, Привредни апелациони суд, прекршајни судови, Прекршајни апелациони суд и Управни суд.

Врховни касациони суд

Члан 12.

Врховни касациони суд је највиши суд у Републици Србији.

Седиште Врховног касационог суда је у Београду.

Остали судови републичког ранга

Члан 13.

Привредни апелациони суд, Прекршајни апелациони суд и Управни суд оснивају се за територију Републике Србије, са седиштима у Београду.

Прекршајни апелациони суд и Управни суд могу имати одељења изван седишта, у складу са законом, у којем трајно суде и предузимају остале судске радње.

Основни, виши, апелациони, привредни и прекршајни судови

Члан 14.

Основни суд оснива се за територију града, односно једне или више општина, а виши суд за подручје једног или више основних судова.

Привредни суд оснива се за територију једног или више градова, односно више општина. Апелациони суд оснива се за подручје више виших судова.

Прекршајни суд оснива се за територију града, односно једне или више општина.

Оснивање, седишта и подручја основних, виших, апелационих, привредних и прекршајних судова уређују се посебним законом.

Одељења прекршајних судова и судске јединице основних и привредних судова одређују се посебним законом.

Непосредно виши суд

Члан 15.

Врховни касациони суд је непосредно виши суд за Привредни апелациони суд, Прекршајни апелациони суд, Управни суд и апелациони суд.

Апелациони суд је непосредно виши суд за виши суд и основни суд, Привредни апелациони суд је непосредно виши суд за привредни суд, а Прекршајни апелациони суд је непосредно виши суд за прекршајни суд.

Виши суд је непосредно виши суд за основни суд када је то одређено овим законом, као и за питања унутрашњег уређења судова и примене Закона о судијама.

II. ПРОСТИРАЊЕ НАДЛЕЖНОСТИ И СТАЛНОСТ СУДА

1. Простирање надлежности суда

Седиште и подручје суда

Члан 16.

Седиште суда је у згради где је суд.

Подручје суда је територија на којој се простире надлежност суда.

Место предузимања судских радњи

Члан 17.

Судске радње предузимају се у седишту суда, а изван седишта - само кад је то законом одређено.

Основни суд, виши, привредни и прекршајни суд може изван свог седишта да одржава судске дане.

Судски дани

Члан 18.

За време судских дана суд из члана 17. став 2. овог закона суди и предузима друге судске радње.

Место, дан и време одржавања судских дана одређује председник суда, у складу са Судским пословником.

Судски дани оглашавају се у месту у коме се одржавају.

Одељење изван седишта прекршајног суда, односно судске јединице изван седишта основног и привредног суда

Члан 19.

Прекршајни суд може имати одељење изван свог седишта у којем суди и предузима друге судске радње.

Одељење изван седишта прекршајног суда одређује се за територију града, односно једне или више општина са подручја суда.

Основни и привредни суд може имати судску јединицу изван свог седишта у којој суди и предузима друге судске радње, у складу са годишњим распоредом послова у суду.

2. Сталност суда **Време предузимања судских радњи**

Члан 20.

Судске радње предузимају се сваког радног дана, а радње које не трпе одлагање и у време и у дане када суд не ради.

Судским пословником се одређују судске радње које се предузимају у време и у дане кад се не ради.

Судским пословником одређује се које се судске радње предузимају у судским јединицама изван седишта основних и привредних судова.

Поштовање радног времена

Члан 21.

БРИСАН - са 101/2013 - 1. јануара 2014. године

Глава трећа **НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА**

1. Надлежност основног суда

Члан 22.

Основни суд у првом степену суди за кривична дела за која је као главна казна предвиђена новчана казна или казна затвора до десет и десет година ако за поједина од њих није надлежан други суд и одлучује о молби за престанак мере безбедности или правне последице осуде за кривична дела из своје надлежности.

Основни суд у првом степену суди у грађанскоправним споровима ако за поједине од њих није надлежан други суд и води извршне и ванпарничне поступке за које није надлежан неки други суд.

Основни суд у првом степену суди у стамбеним споровима; споровима поводом заснивања, постојања и престанка радног односа; о правима, обавезама и одговорностима из радног односа; о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези са радом; споровима поводом задовољавања стамбених потреба на основу рада.

Основни суд пружа грађанима правну помоћ, међународну правну помоћ ако није надлежан други суд и врши друге послове одређене законом.

Законом се може предвидети да у одређеним врстама правних ствари поступају само неки основни судови са подручја истог вишег суда.

2. Надлежност вишег суда

Виши суд у првом степену:

Члан 23.

1. суди за кривична дела за која је као главна казна предвиђена казна затвора преко десет година;
2. суди за кривична дела: против човечности и других добара заштићених међународним правом, против Војске Србије; одавање државне тајне; одавање службене тајне; кривично дело прописано законом који уређује тајност података; позивање на насилну промену уставног уређења; изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости; повреда територијалног суверенитета; удруживање ради противуставне делатности; повреда угледа Републике Србије; повреда угледа стране државе или међународне организације; прање новца; кршење закона од стране судије, јавног тужиоца и његовог заменика; угрожавање безбедности ваздушног саобраћаја; убиство на мах; силовање; обљуба над немоћним лицем; обљуба злоупотребом положаја; отмица; трговина малолетним лицима ради усвојења; насилничко понашање на спортској приредби и јавном скупу; примање мита; злоупотреба положаја одговорног лица (члан 234. став 3. Кривичног законика) и кривична дела за која је посебним законом утврђена надлежност вишег суда; злоупотреба у јавним набавкама (члан 234а став 3. Кривичног законика);

3. суди у кривичном поступку према малолетним учиниоцима кривичних дела;
4. одлучује о молби за престанак мере безбедности или правне последице осуде за кривична дела из своје надлежности;
5. одлучује о захтевима за рехабилитацију;
6. одлучује о забрани растурања штампе и ширења информација средствима јавног информисања;
7. суди у грађанскоправним споровима кад вредност предмета спора омогућује изјављивање ревизије; у споровима о ауторским и сродним правима и заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти ако није надлежан други суд; у споровима о оспоравању или утврђивању очинства и материнства; у споровима за заштиту од дискриминације и злостављања на раду; у споровима о објављивању исправке информације и одговора на информацију због повреде забране говора мржње, заштите права на приватни живот, односно права на лични запис, пропуштања објављивања информације и накнаде штете у вези са објављивањем информације;
8. суди у споровима поводом штрајка; поводом колективних уговора ако спор није решен пред арбитражом; поводом обавезног социјалног осигурања ако није надлежан други суд; поводом матичне евиденције; поводом избора и разрешења органа правних лица ако није надлежан други суд;

Виши суд у другом степену одлучује о жалбама на одлуке основних судова:

1. о мерама за обезбеђење присуства окривљеног;
2. за кривична дела за које је прописана новчана казна и казна затвора до пет година;
3. на решења у грађанскоправним споровима; на пресуде у споровима мале вредности у извршним поступцима и поступцима обезбеђења; у ванпарничним поступцима.

Виши суд води поступак за изручење окривљених и осуђених лица, пружа међународну правну помоћ у поступцима за кривична дела из своје надлежности, извршава кривичну пресуду иностраног суда, одлучује о признању и извршењу страних судских и арбитражних одлука ако није надлежан други суд, одлучује о сукобу надлежности основних судова са свог подручја, обезбеђује и пружа помоћ и подршку сведоцима и оштећенима и врши друге послове одређене законом.

Законом се може предвидети да у одређеним врстама правних ствари поступа само одређени виши суд.

3. Надлежност апелационог суда

Члан 24.

Апелациони суд одлучује о жалбама:

1. на одлуке виших судова;
2. на одлуке основних судова у кривичном поступку, ако за одлучивање о жалби није надлежан виши суд;
3. на пресуде основних судова у грађанскоправним споровима, ако за одлучивање о жалби није надлежан виши суд.

Апелациони суд одлучује о сукобу надлежности нижих судова са свог подручја ако за одлучивање није надлежан виши суд, о преношењу надлежности основних и виших судова кад су спречени или не могу да поступају у некој правној ствари и врши друге послове одређене законом.

Апелациони судови одржавају заједничке седнице и обавештавају Врховни касациони суд о спорним питањима од значаја за функционисање судова у Републици Србији и уједначавање судске праксе.

4. Надлежност привредног суда

Члан 25.

Привредни суд у првом степену суди:

1. у споровима између домаћих и страних привредних друштава, предузећа, задруга и предузетника и њихових асоцијација (привредни субјекти), у споровима који настану између привредних субјеката и других правних лица у обављању делатности привредних субјеката, као и кад је у наведеним споровима једна од странака физичко лице ако је са странком у односу материјалног супарничарства;
2. у споровима о ауторским и сродним правима и заштити и употреби проналазака, индустријског дизајна, модела, узорака, жигова, ознака географског порекла, топографије интегрисаних кола, односно топографије полупроводничких производа и оплемењивача биљних сорти који настану између субјеката из тачке 1. овог става; у споровима поводом извршења и обезбеђења из надлежности привредних судова, а у споровима поводом одлука изабраних судова само кад су донете у споровима из тачке 1. овог става;
3. у споровима који произлазе из примене Закона о привредним друштвима или примене других прописа о организацији и статусу привредних субјеката, као и у споровима о примени прописа о приватизацији и хартијама од вредности;
4. у споровима о страним улагањима; о бродовима и ваздухопловима, пловидби на мору и унутрашњим водама и споровима у којима се примењују пловидбено и ваздухопловно право, изузев спорова о превозу путника; о заштити фирме; поводом уписа у судски регистар; поводом реорганизације, судске и добровољне ликвидације и стечаја осим спорова за утврђење постојања заснивања и престанка радног односа који су покренути пре отварања стечаја.

Привредни суд у првом степену води поступак за упис у судски регистар правних лица и других субјеката, ако за то није надлежан други орган; води поступак стечаја и реорганизације; одређује и спроводи извршење на основу извршних и веродостојних исправа када се односе на лица из става 1. тачка 1. овог члана, одређује и спроводи извршење и обезбеђење одлука привредних судова, а одлука изабраних судова само кад су донете у споровима из става 1. тачка 1. овог члана; одлучује о признању и извршењу страних судских и арбитражних одлука донетих у споровима из става 1. тачка 1. овог члана; одређује и спроводи извршење и обезбеђење на бродовима и ваздухопловима; води ванпарничне поступке који произлазе из примене Закона о привредним друштвима.

Привредни суд у првом степену одлучује о привредним преступима и с тим у вези о престанку заштитне мере или правне последице осуде.

Привредни суд пружа међународну правну помоћ за питања из своје надлежности и врши и друге послове одређене законом.

Законом се може предвидети да у одређеним врстама правних ствари поступа само одређени привредни суд.

5. Надлежност Привредног апелационог суда

Члан 26.

Привредни апелациони суд одлучује о жалбама на одлуке привредних судова и других органа, у складу са законом.

Привредни апелациони суд одлучује о сукобу надлежности и о преношењу надлежности привредних судова, утврђује правне ставове ради јединствене примене закона из надлежности привредних судова и врши друге послове одређене законом.

6. Надлежност прекршајног суда

Члан 27.

Прекршајни суд у првом степену суди у прекршајним поступцима ако није надлежан орган управе, пружа међународну правну помоћ у оквиру своје надлежности и врши друге послове одређене законом.

7. Надлежност Прекршајног апелационог суда

Члан 28.

Прекршајни апелациони суд одлучује о жалбама на одлуке прекршајних судова, о жалбама на одлуке које у прекршајном поступку доносе органи управе, о сукобу и преношењу месне надлежности прекршајних судова и врши друге послове одређене законом.

8. Надлежност Управног суда

Члан 29.

Управни суд суди у управним споровима.

Управни суд пружа међународну правну помоћ у оквиру своје надлежности и врши и друге послове одређене законом.

9. Надлежност Врховног касационог суда

Надлежност у суђењу

Члан 30.

Врховни касациони суд одлучује о ванредним правним средствима изјављеним на одлуке судова Републике Србије и у другим стварима одређеним законом.

Врховни касациони суд одлучује о сукобу надлежности између судова, ако за одлучивање није надлежан други суд, као и о преношењу надлежности судова ради лакшег вођења поступка или других важних разлога.

Надлежност изван суђења

Члан 31.

Врховни касациони суд обезбеђује јединствену судску примену права и једнакост странака у судским поступцима; разматра примену закона и других прописа и рад судова; именује судије Уставног суда, даје мишљење о кандидату за председника Врховног касационог суда и врши друге надлежности одређене законом.

Састав већа

Члан 32.

Ако законом није друкчије одређено, Врховни касациони суд о правним средствима одлучује у већу од пет судија.

Објављивање одлука Врховног касационог суда

Члан 33.

Одлуке Врховног касационог суда битне за праксу судова објављују се у посебној збирци. Све одлуке Врховног касационог суда из члана 30. став 1. овог закона објављују се на веб-страници Врховног касационог суда.

Глава четврта

УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ СУДА

I. ГОДИШЊИ РАСПОРЕД ПОСЛОВА

Члан 34.

Пошто прибави мишљење судија, председник суда писмено утврђује распоред послова за наредну годину и саопштава га на седници свих судија до 1. децембра. Годишњи распоред послова судија утврђује се према правној области у којој судија поступа.

На годишњи распоред послова судија може изјавити приговор у року од три дана од дана саопштавања на седници свих судија.

О приговору судије одлучује председник непосредно вишег суда у року од осам дана од дана подношења приговора.

О приговору судије на годишњи распоред послова у Врховном касационом суду, одлучује Општа седница.

II. СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ И СЕДНИЦА СВИХ СУДИЈА

1. Судско одељење Образовање и руковођење

Члан 35.

Судска одељења постоје у судовима у којима више већа или судија појединаца поступа у истој правној области.

Судским одељењем руководи председник одељења, кога по прибављеном мишљењу судија одељења поставља председник суда.

Делоокруг

Члан 36.

На седници судског одељења разматра се рад одељења, правна питања, начини побољшања рада и стручности судија, судијских помоћника и судијских приправника и друга питања од значаја за одељење.

Одељења апелационог суда, Привредног апелационог суда и Прекршајног апелационог суда разматрају и питања важна за рад подручних суда.

Сазивање седнице и руковођење седницом

Члан 37.

Седницу судског одељења могу сазвати председник одељења или председник суда. Седница судског одељења сазива се и на захтев једне трећине судија тог одељења. Председник суда увек може да учествује у раду и одлучивању седнице одељења.

2. Одељење судске праксе

Члан 38.

Одељење судске праксе постоји у суду с већим бројем судија, у складу са Судским пословником.

Одељење судске праксе прати и проучава праксу суда и међународних судских органа и обавештава судије, судијске помоћнике и судијске приправнике о правним схватањима суда.

Одељењем судске праксе руководи судија кога одређује председник суда.

3. Посебна одељења у вишим, апелационим, прекршајним судовима и Прекршајном апелационом суду

Члан 39.

У вишим и апелационим судовима постоје одељења за кривичне поступке против малолетника и за радне спорове.

У појединим вишим и апелационим судовима могу се образовати одељења за кривична дела против Војске Србије, за кривична дела организованог криминала, ратних злочина и високотехнолошког криминала, у складу са законом.

У прекршајним судовима и Прекршајном апелационом суду могу се образовати одељења за вођење прекршајног поступка за прекршаје из области јавних прихода, царинског, спољнотрговинског и девизног пословања, у складу са Судским пословником.

4. Заједничка седница одељења

Члан 40.

Заједничка седница одељења сазива се кад је за разматрање правног питања потребна сарадња најмање два одељења.

Заједничку седницу сазивају заједно председници одељења или председник суда, а њоме руководи председник суда или председник одељења у чијем је делоокругу питање које се разматра.

5. Седница свих судија

Члан 41.

На седници свих судија разматрају се извештаји о раду суда и судија, одлучује о покретању поступка за оцену уставности закона и законитости прописа и других општих аката, разматра примена прописа којима се уређују питања из делоокруга суда, даје мишљење о кандидатима за

судије и судије поротнике и одлучује о другим питањима важним за цео суд.

Седницом свих судија руководи председник суда, а сазива је по потреби, односно на захтев судског одељења или најмање трећине свих судија.

III. УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ ВРХОВНОГ КАСАЦИОНОГ СУДА

1. Одељења у Врховном касационом суду

Члан 42.

Врховни касациони суд може имати одељења у складу са Пословником о уређењу и раду Врховног касационог суда.

2. Седница одељења Врховног касационог суда

Члан 43.

Седница одељења Врховног касационог суда разматра питања из делокруга судских одељења.

Седница одељења сазива се и ако између појединих већа настане несагласност у примени прописа или ако једно веће одступи од правног схватања прихваћеног у својој пракси или од правног схватања које су прихватила сва већа.

Правно схватање усвојено на седници одељења обавезује сва већа у саставу одељења.

3. Општа седница Врховног касационог суда

Делокруг

Члан 44.

Општа седница Врховног касационог суда разматра примену закона и других прописа и рад судова; именује судије Уставног суда; даје мишљење о кандидату за председника Врховног касационог суда; доноси Пословник о уређењу и раду Врховног касационог суда и врши друге послове одређене законом и Пословником о уређењу и раду Врховног касационог суда.

Општа седница разматра и остала питања из делокруга седнице свих судија.

Усвајање начелних правних ставова

Члан 45.

БРИСАН - са 101/2013 - 1. јануара 2014. године

Састав и одлучивање

Члан 46.

Општу седницу чине председник и судије Врховног касационог суда.

За пуноважно одлучивање на Општој седници потребно је учешће већине судија од укупног броја судија.

Одлуке се доносе већином гласова присутних судија Врховног касационог суда.

Сазивање седнице и руковођење седницом

Члан 47.

Општу седницу сазива председник суда, по потреби, односно на захтев судског одељења или најмање трећине свих судија.

Општом седницом руководи председник Врховног касационог суда.

4. Секретаријат

Делокруг

Члан 48.

Врховни касациони суд има Секретаријат.

Секретаријат помаже председнику суда у судској управи, обавља административне послове за Општу седницу и врши друге послове који су му Пословником о уређењу и раду Врховног касационог суда стављени у делокруг.

Секретар

Члан 49.

Секретаријатом руководи секретар суда, кога на предлог председника суда поставља Општа седница.

Секретар Врховног касационог суда има статус државног службеника на положају. Секретар Врховног касационог суда мора да испуњава услове за судију апелационог суда.

5. Пословник Врховног касационог суда

Члан 50.

Врховни касациони суд има пословник којим се детаљније прописује унутрашње уређење и рад суда.

Пословник о уређењу и раду Врховног касационог суда објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

IV. СУДСКА УПРАВА

Послови који чине судску управу

Члан 51.

Судску управу чине послови који служе вршењу судске власти, пре свега: уређивање унутрашњег пословања у суду; позивање и распоређивање судија поротника; послови везани за сталне судске вештаке и тумаче; разматрање притужби и представки; вођење статистика и израда извештаја; извршење кривичних и прекршајних санкција; финансијско и материјално пословање суда и овера исправа намењених употреби у иностранству.

У судској управи виших судова, као и других судова које одреди Високи савет судства, може се организовати служба за пружање подршке и помоћи сведоцима и оштећенима.

Судска управа детаљније се уређује Судским пословником.

Права и обавезе председника суда

Члан 52.

Председник суда представља суд, руководи судском управом и одговоран је за правилан и благовремен рад суда.

Председник суда обезбеђује законитост, ред и тачност у суду, налаже отклањање неправилности и спречава одуговлачење у раду, одређује браниоце по службеној дужности по азбучном реду са листе адвоката које доставља адвокатска комора, стара се о одржавању независности судија и угледа суда и врши друге послове одређене законом и Судским пословником.

Суд има једног или више заменика председника суда, који замењује председника суда у случају спречености или одсутности.

Када суд има више од једног заменика председника суда, председник суда одређује једног заменика који га замењује.

Поверавање судске управе другима

Члан 53.

Поједине послове судске управе председник суда може поверити заменику председника суда, председницима одељења и управитељу суда.

Председник суда не може поверити одлучивање о правима судија на основу рада, утврђивање годишњег распореда послова, одлучивање о радним односима судског особља у случају када је то законом одређено, као и о удаљењу судије и судије поротника са дужности.

Овлашћења председника непосредно вишег суда

Члан 54.

Председник непосредно вишег суда има право да надзире судску управу нижег суда, као и да при нечињењу председника нижег суда донесе акте из његовог делокруга.

Председник непосредно вишег суда може тражити од нижег суда обавештења о примени прописа, току поступка, као и све податке о раду.

Председник непосредно вишег суда може наложити непосредан увид у рад нижег суда, о чему се сачињава писмени извештај.

Поступак по притужби

Члан 55.

Кад странка или други учесник у поступку поднесу притужбу, председник суда дужан је да је размотри, да је достави на изјашњење судији на кога се односи и да о њеној основаности и предузетим мерама обавести подносиоца притужбе, као и председника непосредно вишег суда, у року од 15 дана од дана пријема притужбе.

Председник суда може да одбаци притужбу, у потпуности или у одређеном делу, ако утврди да подносилац злоупотребљава право на притужбу.

Сматраће се да подносилац притужбе злоупотребљава право на притужбу ако притужба има увредљиву садржину или ако поднесе притужбу исте или сличне садржине о којој је претходно одлучено.

Ако је притужба неразумљива, председник суда ће наложити подносиоцу да је уреди у року од осам дана од дана пријема налога, а ако подносилац то не учини, одбациће притужбу.

Ако је притужба поднета преко министарства надлежног за правосуђе, непосредно вишег суда или Високог савета судства, о основаности притужбе и предузетим мерама обавештава се и орган преко којег је притужба поднета.

Управитељ суда

Члан 55а

Суд републичког ранга, апелациони суд и суд са 30 и више судија има управитеља суда. Ако се у једном месту налази седиште више судова који не испуњавају услове из става 1. овог члана, ти судови имају заједничког управитеља суда који се распоређује у суд опште надлежности највишег степена у том месту.

Изузетно од става 1. овог члана, ако се више судова налази у истој згради, могу имати заједничког управитеља суда који се одређује у складу са договором председника тих судова.

Председник суда поверава управитељу суда обављање материјално-финансијских и организационо-техничких послова.

Послови управитеља суда се детаљније уређују Судским пословником. Управитељ суда за послове који су му поверени одговара председнику суда.

Секретар суда

Члан 56.

Суд има секретара суда.

Секретар суда помаже председнику суда у пословима судске управе, у складу са Судским пословником.

Ако суд нема управитеља суда, организационо-техничке послове председник суда може поверити секретару суда.

Глава пета СУДСКО ОСОБЉЕ

1. Састав и број судског особља

Члан 57.

Судско особље чине судијски помоћници, судијски приправници и државни службеници и намештеници запослени на административним, техничким, рачуноводственим, информационим и осталим пратећим пословима значајним са судску власт.

Број судског особља одређује председник суда, актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у суду, у складу са кадровским планом.

Мерила за одређивање броја судског особља утврђује министар надлежан за послове правосуђа.

2. Судијски помоћник
Послови судијског помоћника
Члан 58.

Судијски помоћник помаже судији, израђује нацрте судских одлука, проучава правна питања, судску праксу и правну литературу, израђује нацрте правних схватања, усвојена правна схватања припрема за објављивање и самостално или уз надзор и упутства судије врши послове одређене законом и Судским пословником.

Поступак пријема судијских помоћника ближе се уређује актом министра надлежног за правосуђе.

Звања судијских помоћника
Члан 59.

Судијски помоћници стичу следећа звања: судијски сарадник, виши судијски сарадник и судски саветник.

Звање судијског сарадника може стећи лице које има положени правосудни испит, а звање вишег судијског сарадника лице које после положеног правосудног испита има најмање две године радног искуства у правној струци.

Звање судског саветника може стећи онај ко испуњава услове за судију вишег суда.

Судски саветник
Члан 60.

Судски саветник врши стручне послове значајне за судско одељење или цео суд. Звање судског саветника постоји у судовима републичког ранга и апелационим судовима. У Врховном касационом суду постоји звање саветника Врховног касационог суда, које се стиче у складу са Пословником о уређењу и раду Врховног касационог суда.

3. Оцењивање рада судијског помоћника
Време оцењивања

Члан 61.

Рад судијског помоћника оцењује се једном годишње.

Рад судијског помоћника који је у току календарске године радио краће од шест месеци не оцењује се за ту годину.

Надлежност за оцењивање
Члан 62.

Рад судијског помоћника оцењује председник суда, по прибављеном мишљењу седнице одељења у које је судијски помоћник распоређен.

Кад судијски помоћник није распоређен у одељење суда, мишљење се прибавља од судије или већа с којим судијски помоћник ради.

Оцене
Члан 63.

При оцењивању вреднују се обим и квалитет посла, савесност, предузимљивост и објављени стручни и научни радови.

Оцењивање рада судијских помоћника врши се на основу објективних и јединствених критеријума и мерила.

Оцене су: "не задовољава", "задовољава", "добар", "истиче се" и "нарочито се истиче". Виши судијски сарадник чији је рад најмање две године узастопно оцењен са "нарочито се истиче" може стећи звање судског саветника и ако не испуњава услове за судију вишег суда.

Критеријуми, мерила и поступак за оцењивање рада судијских помоћника уређују се актом Високог савета судства.

Решење о оцени
Члан 64.

Председник суда доноси решење о оцени судијског помоћника.

На решење о оцени судијски помоћник има право да уложи приговор радном телу Високог савета

судства, у року од 15 дана од дана пријема решења о оцени.

4. Судијски приправник

Пријем судијског приправника

Члан 65.

За судијског приправника прима се лице које је завршило правни факултет и испуњава опште услове за рад у државним органима.

Судијски приправник прима се у основни, виши, привредни и прекршајни суд.

Број судијских приправника одређује се посебно за сваки суд, актом министра надлежног за правосуђе.

При пријему судијских приправника нарочито се води рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању стручне правне терминологије на језику националне мањине, који је у службеној употреби у суду.

Поступак пријема судијских приправника ближе се уређује актом министра надлежног за правосуђе.

Радни однос судијског приправника

Члан 66.

Судијски приправник прима се у радни однос на три године.

Судијски приправник који је на правосудном испиту оцењен са "положио са одликом" прима се у радни однос на неодређено време, у звању судијског сарадника.

Волонтер

Члан 67.

Дипломирани правник може бити примљен на обуку у суд ради стицања радног искуства и услова за полагање правосудног испита без заснивања радног односа (волонтер).

5. Обука

Члан 68.

Програм обуке судијских приправника и судијских помоћника прописује институција надлежна за обуку у правосуђу, уз сагласност Високог савета судства.

Судијски приправник и судијски помоћник може одређено време бити упућен на обуку у други суд, државни орган или орган јединице локалне самоуправе.

6. Остала правила о судском особљу

Члан 69.

Судско особље дужно је да савесно и непристрасно врши своје послове и чува углед суда.

На заснивање радног односа и на права, обавезе, стручно усавршавање, оцењивање и одговорности судског особља примењују се прописи који уређују радне односе државних службеника и намештеника, ако овим законом није друкчије одређено.

Глава шеста

ПРАВОСУДНА УПРАВА

Послови који чине правосудну управу

Члан 70.

Правосудна управа се стара о спровођењу закона и других прописа у вези са уређењем и радом судова.

Послове правосудне управе врше Високи савет судства и министарство надлежно за правосуђе.

Послови правосудне управе које врши Високи савет судства су: доношење упутства за састављање извештаја о раду судова; утврђивање општих смерница за унутрашње уређење судова; вођење личних листова судија, судија поротника и судског особља; предлагање дела буџета за рад судова за текуће расходе, осим расхода за судско особље и одржавање опреме и објеката, као и расподелу ових средстава; вршење надзора над наменским коришћењем буџетских средстава и вршење надзора над финансијским и материјалним пословањем судова.

Послови правосудне управе које врши министарство надлежно за правосуђе су: праћење рада судова; прикупљање статистичких и других података о раду судова; давање сагласности на правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у суду; надзор над поступањем у предметима у прописаним роковима и поступањем по притужбама и представкама; предлагање дела буџета за расходе за судско особље и за одржавање опреме и објеката, као и расподела ових средстава; предлагање дела буџета за инвестиције, пројекте и друге програме за рад правосудних органа; старање о смештајним условима, опремању и обезбеђењу судова; надзор над финансијским и материјалним пословањем судова и Високог савета судства; уређење и развој правосудног информационог система; развој и спровођење капиталних пројеката и других програма за правосудне органе; постављање и разрешење судских вештака и тумача.

Капиталне расходе из става 4. овог члана извршава министарство надлежно за правосуђе, односно правосудни орган уз сагласност министарства надлежног за правосуђе.

Забрана утицаја на самосталност и независност суда и судија

Члан 71.

Ништав је сваки појединачни акт правосудне управе, којим се дира у самосталност и независност суда и судија.

Ништавост акта из става 1. овог члана утврђује Управни суд.

Лични лист

Члан 72.

Високи савет судства води лични лист за сваког судију, судију поротника и запосленог у суду. Податке које лични лист садржи Високом савету судства прослеђује председник суда и одговоран је за њихову тачност, као и лице на које се подаци односе ако их је оно саопштило.

Подаци које садржи лични лист јесу службена тајна и могу да се обрађују и користе само у сврху примене овог закона и закона којим се уређује положај судија, у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности.

Садржина личног листа

Члан 73.

Лични лист судије садржи име и презиме, име родитеља, место, дан, месец и годину рођења, податке о пребивалишту, завршеном правном факултету, успеху на студијама, приправничкој пракси, правосудном испиту, кретању у служби, датуму навршења радног века, оценама рада, упућивању на рад у други суд, удаљавању са дужности, дисциплинским мерама, вођеним кривичним поступцима, престанку дужности, објављеним стручним и научним радовима, знању страних језика, имовинском стању, стамбеним приликама и друге податке везане за рад и положај судије.

Лични лист судије поротника и запосленог садржи име и презиме, податке о рођењу, пребивалишту, завршеној школи, звању или занимању, оценама рада, кретању у служби и знању страних језика.

Органи који имају податке који се уписују у лични лист дужни су да их доставе Високом савету судства.

Судија има право увида у свој лични лист и право приговора Високом савету судства на његову садржину.

Ближу садржину и образац личних листова из ст. 1. и 2. овог члана прописује Високи савет судства.

Судски пословник

Члан 74.

Судским пословником прописују се унутрашње уређење и рад суда, а нарочито: уређење и рад одељења и осталих унутрашњих јединица суда; рад заједничке седнице одељења и седнице свих судија; обавештавање јавности о раду судова; вођење поступка и достављање одлука на језицима националних мањина; пружање правне помоћи и одржавање судских дана; пружање међународне правне помоћи; евидентирање, позивање и распоређивање судија поротника; приправничка пракса;

поступање судског особља са странкама; вођење уписника и помоћних књига; поступање са списима; поступање по представкама и притужбама; вођење статистика и израда извештаја о раду; наплата новчаних казни, трошкова кривичног поступка и одузете имовинске користи; поступање са судским депозитима; увођење заједничких служби у местима с више судова и других правосудних органа; одевање судија, судског особља, странака, других учесника у судском поступку и свих који своје послове обављају у суду, као и друга питања уређења и рада суда, за која је законом одређено да се уређују Судским пословником.

Судски пословник доноси министар надлежан за правосуђе, уз претходно прибављено мишљење председника Врховног касационог суда.

Назор над применом Судског пословника

Члан 75.

Примену Судског пословника надзире министарство надлежно за правосуђе.

Лице које врши надзор може бити само оно које испуњава услове за избор судије суда чији рад надзире.

Последице надзора

Члан 76.

После надзора сачињава се записник који се доставља председнику суда у коме је вршен надзор, председнику непосредно вишег суда, председнику Врховног касационог суда и министру надлежном за правосуђе.

Председник непосредно вишег суда дужан је да обавести председника Врховног касационог суда и министра надлежног за правосуђе о мерама предузетим да се уочени недостаци отклоне, роковима за отклањање недостатака, као и разлозима због којих су недостаци и пропусти настали.

Рок за обавештавање одређује се Судским пословником.

Глава седма ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СУДА Правосудна стража

Члан 77.

Правосудна стража је наоружана и униформисана служба која се стара о сигурности људи и имовине, реду и миру и несметаном спровођењу службених радњи у згради правосудног органа.

Овлашћења правосудне страже

Члан 78.

Правосудни стражар овлашћен је да утврди идентитет и разлоге доласка лица у зграду правосудног органа; по потреби претресе лице и ствари и забрани улазак у зграду са оружјем, опасним оруђем, под дејством алкохола или других омамљивих средстава; удаљи из зграде лице које омета ред и мир, лица која нису прикладно одевена и то на начин којим се чува углед и достојанство суда, као и да другим радњама штити лица и имовину у суду.

Правосудни стражар овлашћен је да употреби физичку силу и гумену палицу, а ватрено оружје - само ако друкчије не може да заштити људски живот или одбије напад на зграду правосудног органа.

Уређење правосудне страже

Члан 79.

Уређење правосудне страже, униформу њених припадника, наоружање и службену легитимацију детаљније прописује министар надлежан за правосуђе.

Помоћ правосудној стражи и обезбеђење

Члан 80.

На захтев руководиоца правосудног органа, орган унутрашњих послова пружа помоћ правосудној стражи.

Руководилац правосудног органа има право да од министарства надлежног за унутрашње послове

захтева да се судији, судији поротнику, јавном тужиоцу, заменику јавног тужиоца, судији за прекршаје и њиховим породицама или имовини пружи посебна заштита.

Сходна примена прописа

Члан 81.

На заснивање радног односа и на права, обавезе, оцењивање и одговорност правосудне страже примењују се прописи који уређују радне односе државних службеника и намештеника, ако овим законом није друкчије одређено.

Глава осма СРЕДСТВА ЗА РАД СУДОВА

Основна одредба

Члан 82.

Средства за рад судова обезбеђује се у буџету Републике Србије.

Средства за рад судова треба да обимом и приливом одржавају независност судске власти и омогућавају уредан рад судова.

Предлагање и извршење буџетских средстава

Члан 83.

Високи савет судства предлаже обим и структуру буџетских средстава неопходних за текуће расходе, осим расхода за судско особље, уз претходно прибављено мишљење министарства надлежног за правосуђе и врши расподелу ових средстава на судове.

Надзор над трошењем буџетских средстава

Члан 84.

Надзор над трошењем буџетских средстава одређених за рад судова спроводе Високи савет судства, министарство надлежно за правосуђе и министарство надлежно за финансије.

Коришћење средстава и самосталних прихода

Члан 85.

У буџету Републике Србије посебно се исказују приходи од рада судова и усмеравају се за редован рад правосудних органа, у складу са законом.

Висина и намена средстава из става 1. овог члана утврђују се Законом о буџету.

Подмирење судских трошкова

Члан 86.

Детаљније услове, висину и начин накнаде износа које странке и остали учесници у поступку плаћају за подмирење трошкова у судским поступцима прописује министар надлежан за правосуђе.

Глава девета ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Наставак рада постојећих судова

Члан 87.

Врховни суд Србије и Виши трговински суд, који су образовани ранијим законима, настављају да раде до 31. децембра 2009. године.

Наставак рада постојећих органа за прекршаје

Члан 88.

Већа за прекршаје, општински органи за прекршаје, комисија за прекршаје при министарству надлежном за послове финансија, већа за другостепени прекршајни поступак при министарству надлежном за послове финансија, првостепени и другостепени порескопрекршајни органи настављају да раде у складу са Законом о прекршајима ("Службени гласник СРС", број 44/89 и "Службени гласник РС", бр. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 62/01, 65/01 и 55/04), посебним законима који уређују њихову надлежност и Одлуком о образовању општинских органа за прекршаје и утврђивању броја судија у органима за прекршаје ("Службени гласник РС", бр. 72/93, 9/94, 30/94, 5/95, 12/95, 50/95, 27/96, 47/96, 9/97, 3/98, 6/98, 17/98, 41/98, 91/02, 37/03, 76/03, 115/03, 97/05 и 91/07), до 31. децембра 2009. године.

Почетак рада Врховног касационог суда, Привредног апелационог суда, Управног суда и Вишег прекршајног суда

Члан 89.

Врховни касациони суд, Привредни апелациони суд, Управни суд и Виши прекршајни суд почињу да раде 1. јануара 2010. године.

Уступање предмета Врховног суда Србије

Члан 90.

Предмете у којима до 31. децембра 2009. године не буде донета коначна одлука Врховни суд Србије уступа Врховном касационом суду, односно судовима у чију надлежност предмети спадају по овом закону и закону којим се уређују седишта и подручја судова.

Ако после 1. јануара 2010. године Врховни касациони суд, одлучујући о правном средству, предмет врати на поновни поступак, он се уступа суду у чију надлежност спада по овом закону и закону којим се уређују седишта и подручја судова.

Преузимање предмета

Члан 91.

Предмете у којима није окончан поступак пред већима за прекршаје, већима за другостепени прекршајни поступак при министарству надлежном за послове финансија и другостепеним порескопрекршајним органима до 31. децембра 2009. године преузеће Виши прекршајни суд, у складу са надлежношћу одређеном овим законом.

Ако после 1. јануара 2010. године Виши прекршајни суд, одлучујући о правном средству, предмет врати на поновни поступак, предмет преузима прекршајни суд у чију надлежност спада према закону којим се уређују седишта и подручја судова.

Предмете Вишег трговинског суда преузеће 1. јануара 2010. године Привредни апелациони суд.

Доношење привремених аката о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у

Врховном касационом суду, Привредном апелационом суду, Управном суду, апелационим судовима и Вишем прекршајном суду

Члан 92.

Привремене акте о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Врховном касационом суду, Привредном апелационом суду, Управном суду, апелационим судовима и Вишем прекршајном суду донеће министар надлежан за правосуђе до 1. септембра 2009. године.

Акте о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Врховном касационом суду, Привредном апелационом суду, Управном суду, апелационим судовима и Вишем прекршајном суду донеће председници ових судова у року од шест месеци од дана њиховог избора у складу са овим законом.

Преузимање средстава за рад, опреме, архиве и запослених

Члан 93.

Потребна средства за рад, опрему, архиву и запослене Врховног суда Србије преузима Врховни касациони суд, Управни суд и апелациони судови, у складу са надлежношћу одређеном овим законом.

Министар надлежан за правосуђе образоваће комисију која ће извршити расподелу средстава за рад, опреме и архиве из става 1. овог члана.

Високи савет судства образоваће комисију која ће донети решења о распоређивању запослених из Врховног суда Србије у Врховни касациони суд, Управни суд и апелационе судове, у складу са привременим актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.

Потребна средства за рад, опрему, архиву и запослене постојећих већа за прекршаје, већа за другостепени прекршајни поступак при министарству надлежном за послове финансија и другостепених порескопрекршајних органа, преузеће Виши прекршајни суд, у складу са надлежношћу одређеном овим законом.

Министар надлежан за правосуђе образоваће комисију која ће извршити расподелу средстава за рад, опреме и архиве из става 4. овог члана. Високи савет судства образоваће комисију која ће распоредити запослене из става 4. овог члана на радна места у Вишем прекршајном суду и

прекршајним судовима, у складу са привременим актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.

Расподела средстава за рад, опреме и архиве, као и распоређивање запослених из већа за другостепени прекршајни поступак при министарству надлежном за послове финансија и другостепених порескопрекршајних органа, спровешће се у сарадњи са министарством надлежним за финансије.

Потребна средства за рад, опрему, архиву и запослене Вишег трговинског суда преузима Привредни апелациони суд.

Права запослених из Врховног суда Србије, Вишег трговинског суда и органа за прекршаје

Члан 4.

На права запослених из Врховног суда Србије, Вишег трговинског суда, већа за прекршаје, већа за другостепени прекршајни поступак при министарству надлежном за послове финансија и другостепених порескопрекршајних органа, примењују се одредбе закона који уређује права државних службеника и намештеника при промени уређења државних органа.

Надлежност Високог савета судства у вези са средствима за рад судова

Члан 95.

ПРЕСТАЈЕ ДА ВАЖИ - са 78/2011 - Законом о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2011.

Подзаконски прописи

Члан 96.

Подзаконски прописи чије је доношење предвиђено овим законом, донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских прописа из става 1. овог члана, примењују се одредбе прописа донетих на основу Закона о уређењу судова, ако нису супротне овом закону.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Престанак важења закона

Члан 97.

Даном почетка примене овог закона престају да важе Закон о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 63/01, 42/02, 27/03, 29/04, 101/05 и 46/06) и одредбе чл. 12-20. Закона о судовима ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/91, 60/91 - исправка, 18/92 - исправка, 71/92, 63/01, 42/02, 27/03 и 29/04).

Ступање закона на снагу и почетак примене

Овај закон на снагу ступа осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 1. јануара 2010. године.

СЛЕДЕ ОДРЕДБЕ ИЗМЕНЕ 101/2013 - КОЈЕ НИСУ ИНТЕГРИСАНЕ У ТЕКСТ:

Члан 31.

Виши судови настављају да суде, у првом степену, у предметима примљеним до дана почетка примене овог закона.

Ако одлука у предметима из става 1. овог члана буде укинута после дана почетка примене овог закона поступак ће се наставити пред надлежним судом у складу са одредбама овог закона.

Апелациони судови настављају да суде, у другом степену, у предметима примљеним до дана почетка примене овог закона.

Ако одлука у предметима из става 3. овог члана буде укинута после дана почетка примене овог закона, поступак ће се наставити пред надлежним судом у складу са одредбама овог закона.

До дана почетка примене Закона о прекршајима ("Службени гласник РС", број 65/13), прекршајни судови настављају да суде у поступцима по жалбама на одлуке које у прекршајном поступку доносе органи управе.

Даном почетка примене овог закона Виши прекршајни суд наставља рад као Прекршајни апелациони суд.

Управитељи судова биће изабрани у року од шест месеци од дана почетка примене овог закона.

Члан 32.*)

Надлежности министарства надлежног за правосуђе из члана 57. став 3, члана 70. ст. 2, 4. и 5, члана 74. став 2. и члана 75. став 1, од 1. јануара 2018. године преузима Високи савет судства.

Надлежности министарства надлежног за правосуђе прописане у чл. 83. и 84, престају од 1. јануара 2018. године.

Високи савет судства од 1. јануара 2018. године преузима од министарства надлежног за правосуђе права, обавезе, предмете и архиву који су потребни за вршење преузетих послова из става 1. овог члана.

Високи савет судства преузима од 1. јануара 2018. године и државне службенике и намештенике у министарству надлежном за правосуђе који раде на пословима из преузетог делокруга.

***) Напомена Интермеха:**

- видети измену 13/2016 којом се речи: "1. јуна 2016." замењују речима: "1. јануара 2017."
- видети измену 108/2016 којом се речи: "1. јануара 2017." замењују речима: "1. јануара 2018."

Овај закон ступа на снагу **наредног дана** од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 1. јануара 2014. године, **осим члана 2. који се примењује по истеку шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.**"

СЛЕДЕ ОДРЕДБЕ ИЗМЕНЕ 106/2015 КОЈЕ НИСУ ИНТЕГРИСАНЕ У ТЕКСТ:

Члан 5.

Високи савет судства доноси акт којим се уређују критеријуми, мерила и поступак за оцењивање рада судијских помоћника у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Министар надлежан за правосуђе доноси акт којим се одређује број судијских приправника у сваком суду у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу **осмог дана** од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије" осим одредбе члана 1. став 2. овог закона која ступа на снагу **1. јула 2016.** године."